

I. Kontrole na wniosek i zgłoszenie przedsiębiorcy, producenta, importera

a) Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy – na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. a), b) ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 678 z późn. zm.)

Wykonano **363** kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy (m.in. ryby mrożone, orzeszki ziemne, wino ze świeżych winogron, wódka, miód pszczeli); Do badań laboratoryjnych pobrano **ogółem 19** próbek, w tym:

- 4 próbki ryb mrożonych (kraj pochodzenia Chiny),
- 4 próbki suszonych śliwek z pestkami (kraj pochodzenia Chile, Stany Zjednoczone),
- 1 próbka wódki (kraj pochodzenia Ukraina),
- 10 próbek miodu (kraj pochodzenia Ukraina, Chiny, Mołdawia).

b) Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wykonywana na wniosek przedsiębiorców, zakończona wydaniem świadectwa jakości handlowej na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. c) i art. 31 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 678 z późn. zm.)

Poddano ocenie **18** partii artykułów rolno-spożywczych, w tym przeznaczonych na:

- rynek wewnętrzny
 - w związku z realizacją przedsięwzięcia przy udziale kredytu z linii *Nowe Technologie* – ocena **4** partii świeżych owoców i warzyw, **1** partii pszenicy konsumpcyjnej i **1** partii ziemniaków (kraj pochodzenia/ przeznaczenia: Polska)
 - inne: ocena **2** partii rzepaku ozimego, **2** partii jęczmienia browarnego, **2** partii piwa
- eksport: sprawdzono łącznie **6** partii wsadów owocowych – kraj pochodzenia Polska, kraj przeznaczenia Rosja

c) Kontrole jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na zgodność z przepisami Unii Europejskiej, zakończone wydaniem Świadectwa zgodności – art. 15 i 18 ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. *o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1104 z późn. zm.), art. 9 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. *ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw* (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2011 r. str. 1 z późn. zm.)

Sprawdzono ogółem **9** partii świeżych owoców i warzyw, w tym:

- przeznaczonych na eksport do krajów trzecich – jabłka (miejsce przeznaczenia Singapur) i seler naciowy (Białoruś), cebula (Senegal),
- arbuz świeży importowany z Ukrainy.

II. Kontrole planowe wynikające z wytycznych i planu GIJHARS

a) kontrola planowa w zakresie prawidłowości znakowania wyrobów garmażeryjnych (typu sałatki i surówki)

W III kwartale 2016 r. w ww. zakresie przeprowadzono **3 kontrole**. Do analiz laboratoryjnych pobrano ogółem 4 próbki: *surówka do kebaba z białej kapusty*, *surówka marchewkowa z porem*, *sałatka warzywna*, *surówka obiadowa*. Badania laboratoryjne ww. wyrobów gotowych potwierdziły deklarowaną jakość handlową.

Sprawdzono oznakowanie **6 wyrobów garmażeryjnych** typu sałatka i surówka. Zakwestionowano oznakowanie 6 partii wyrobów garmażeryjnych (jw.), stwierdzono m.in.:

- nie zastosowano oznaczenia ilościowego składnika wymienionego w nazwie środka spożywczego – w oznakowaniu 4 partii surówek,
- umieszczono nieprawidłowy format tabeli z wartością odżywczą (w oznakowaniu 4 partii surówek) oraz nieprawidłową treść obowiązkowej informacji o wartości odżywczej (dotyczy 2 partii)
- w wykazie składników zastosowano zapis „kwasek cytrynowy”, gdy ze specyfikacji wynika, iż zastosowano „kwas cytrynowy jednowodny spożywczy E330” (w oznakowaniu 4 partii surówek),
- brak określenia funkcji technologicznej „kwasu cytrynowego” tj. regulator kwasowości (w oznakowaniu 4 partii surówek),
- zastosowano niezrozumiały zapis „esencja octowa” (w oznakowaniu 1 partii surówki),
- zastosowano zapis „surówka domowa” w oznakowaniu wyrobu, który nie został wytworzony domową metodą produkcji opartą na bazie naturalnych składników (w oznakowaniu 1 partii surówki),
- nie określono pochodzenia roślinnego użytego oleju (w oznakowaniu 2 partii surówek),
- nie wskazano pełnej nazwy producenta zgodnie z dokumentami potwierdzającymi zarejestrowaną działalność gospodarczą, tj. nie wskazano imion i nazwisk współwłaścicieli, formy prawnej oraz kodu miejscowości producenta (w oznakowaniu 3 wyrobów),
- w wykazie składników ujęto kolejność niezgodnie ze stosowaną recepturą (w oznakowaniu 2 wyrobu).

W związku z powyższym wszczęto 2 postępowania administracyjne celem wymierzenia 2 kar pieniężnych z tytułu wyprodukowania i wprowadzania do obrotu wyrobów garmażeryjnych nieodpowiadających jakości handlowej w zakresie oznakowania, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 687 z późn. zm.).

Z uwagi na fakt, iż 3 kontrolowane podmioty nie dopełniły obowiązku zgłoszenia działalności gospodarczej, wynikającego z art. 12 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, zastosowano 3 mandaty karne (na podstawie art. 40 ust. 1 pkt. 5 ww. ustawy), o łącznej wartości 300,00 zł.

b) kontrola planowa w zakresie prawidłowości znakowania przetworów warzywnych

W III kwartale 2016 r. w ww. zakresie przeprowadzono **3 kontrole**. Do analiz laboratoryjnych pobrano ogółem 8 próbek przetworów warzywnych (w tym: sosy węgierskie z pieczarkami, sosy bolońskie z ziołami, ketchupy łagodny i pikantny, koncentrat i przecier pomidorowy).

Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie niewłaściwej jakości handlowej 2 próbek wyrobów gotowych (wyprodukowanych przez 1 producenta) tj.:

- sok pomidorowy ekologiczny – stwierdzono zawartość substancji rozpuszczalnych niezgodną ze deklaracją producenta,
- przecier pomidorowy ekologiczny – ze względu na zawyżoną zawartość ekstraktu ogólnego w stosunku do deklaracji producenta,

Kontroli oznakowania poddano 8 próbek przetworów warzywnych, w tym: ketchup łagodny, ketchup pikantny, koncentrat pomidorowy, sos węgierski z pieczarkami, sos boloński z ziołami, sok pomidorowy ekologiczny, przecier pomidorowy ekologiczny.

Nieprawidłowości w zakresie oznakowania stwierdzono w 2 produktach: sok i przecier pomidorowy ekologiczny, ze względu na:

- użycie zapisu „zawiera naturalnie występujące cukry-bez dodatku cukru”,
- brak wskazania kraju lub miejsca pochodzenia podstawowego składnika tj. puree z pomidorów – Węgry.

W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne celem wymierzenia kary pieniężnej w drodze decyzji administracyjnej, w myśl art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*.

c) Kontrola planowa w zakresie jakości handlowej przetworów mlecznych

Podczas 8 kontroli sprawdzono jakość handlową przetworów mlecznych w zakresie zgodności z deklaracją producenta i obowiązującymi przepisami. Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 32 próbki przetworów mlecznych, w tym: jogurty pitne bez laktozy (Jeżyna-Malina, Ananas-Kokos, Truskawka-Czarna Porzeczka), jogurt naturalny, mleko odtłuszczone w proszku, mleko pełne w proszku, serwatka w proszku, ser Gouda, ser Edamski, mleko świeże, kefir, maślanka naturalna, Śmietanka extra zawartość tłuszczu 12 %, Śmietana zawartość tłuszczu 18 %, Twaróg półtłusty, Twaróg tłusty.

W wyniku badań laboratoryjnych w 1 próbce wyrobu: *Śmietana zawartość tłuszczu 18 %*, stwierdzono zaniżoną zawartość tłuszczu.

W związku z powyższym wydano 1 decyzję z art. 29 ust. 1 pkt. 1 ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* zakazującą wprowadzania przedmiotowej partii śmietany do obrotu.

Kontrolą zawartości netto towarów paczkowanych objęto 3 partie przetworów mlecznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W zakresie oznakowania zakwestionowano 1 partię wyrobu: *Twaróg półtłusty prawdziwy zawartość tłuszczu 3,5 %*, z uwagi na użycie wyrażenia „prawdziwy”, co wprowadza konsumenta w błąd przez sugerowanie, że środek spożywczy ma szczególne właściwości, których nie posiada i podano niepełny adres firmy. Wydano 1 decyzję nakazującą poddanie zabiegowi prawidłowego oznakowania zakwestionowaną partię twarogu, zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*.

W konsekwencji dalszego postępowania wszczęte będzie postępowanie celem wymierzenia w drodze decyzji administracyjnej kary pieniężnej z tytułu zafałszowania ww. przetworów mlecznych.

d) Kontrola planowa w zakresie jakości handlowej piwa i napojów na bazie piwa

Kontrolę w ww. zakresie zrealizowano w 2 podmiotach. Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 8 próbek piwa o łącznej masie partii produkcyjnych 17350 l. Badania laboratoryjne wykazały nieprawidłowości w 2 próbkach piwa tj. Piwo jasne, niepasteryzowane – ze względu na zawyżoną zawartość ekstraktu brzoźki podstawowej.

W związku z wykrytymi nieprawidłowościami wszczęto z urzędu postępowanie celem wydania decyzji o karze pieniężnej na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 678 z późn. zm.).

Sprawdzono pochodzenie chmielu i produktów chmielowych stosowanych do produkcji piwa. Sprawdzono oznakowanie piwa pochodzących z 8 partii. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

e) Kontrola u ekologicznych producentów rolnych w ramach sprawowanego przez IJHARS nadzoru w rolnictwie ekologicznym

Kontrolę w ww. zakresie przeprowadza się na podstawie art. 8 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. *o rolnictwie ekologicznym* (Dz. U. z 2015 r., poz. 497), art. 27 ust. 9 rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. *w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 2092/91* (Dz. Urz. WE L 189, 20.07.2007, ze zm.). Celem kontroli u producentów ekologicznych jest sprawdzenie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez upoważnione jednostki certyfikujące u producentów rolnych i czy prowadzona przez tych producentów produkcja ekologiczna jest zgodna z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

W III kwartale 2016 r. przeprowadzono 7 kontroli w gospodarstwach ekologicznych, w tym 1 kontrolę nadzorowaną z udziałem inspektora rolnictwa ekologicznego z upoważnionej jednostki certyfikującej. W trakcie 3 kontroli pobrano ogółem 3 próbki ekologicznego zboża do badań laboratoryjnych w kierunku pozostałości pestycydów niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym. W żadnej próbce nie wykryto niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym pestycydów.

W trakcie kontroli wystąpiły m.in. nieprawidłowości:

- w oznakowaniu jaj ekologicznych stwierdzono, że jako producenta jaj wskazuje się osobę, która jest wyłącznie upoważniona do reprezentowania,
- w dokumentacji dotyczącej gospodarstwa stosowanie rozbieżnych nazw identyfikujących producenta i gospodarstwo ekologiczne,
- brak zapisów dotyczących ilości sprzedanych jaj bezpośrednio konsumentom i przeznaczonych na użytek własny, przy jednoczesnym raportowaniu wyłącznie ilości sprzedawanych jaj do sklepów, przy uwzględnieniu ograniczenia ilości jaj, które mogą być wprowadzone do obrotu, jako ekologiczne,
- inspektor rolnictwa ekologicznego (z upoważnionej jednostki certyfikującej) potwierdził, że prowadzona produkcja ekologiczna jest zgodna z obowiązującymi przepisami czyli błędnie ocenił stan faktyczny w gospodarstwie, w którym one wystąpiły,
- *niekompletne dane w „Zgłoszeniu podjęcia działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego”, opisie jednostki produkcyjnej, w rejestrach działań agrotechnicznych,*
- brak dowodu materiału siewnego,
- brak kopii certyfikatu dostawcy,
- za mały udział roślin utrzymujących żyzność gleby,
- uprawa tych samych gatunków roślin w 1 i 2 roku przedstawiania,
- brak identyfikacji produktów w trakcie składowania (1 i 2 rok konwersji – dotyczy żyta, siana).

Do producentów wystosowano *Zalecenia pokontrolne*.

f) Warunki chowu i tuczu gęsi

Celem kontroli było sprawdzenie warunków chowu i tuczu gęsi owsianej na fermach, na zgodność z przepisami unijnymi lub regulaminem „*Młoda polska gęś owsiana*”. **W 5 fermach gęsi** sprawdzono chów i tucz gęsi owsianej. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

g) Kontrola prawidłowości klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP

Celem kontroli jest weryfikacja rzeźni trzody chlewnej pod kątem obowiązku prowadzenia klasyfikacji tusz w systemie EUROP oraz sprawdzenie prawidłowości prowadzonych czynności. Zakres kontroli obejmował m.in. sprawdzenie:

- kwalifikacji i upoważnienia rzeczoznawcy do klasyfikowania tusz wieprzowych,
- legalizacji wagi, dokumentacji kalibracji wagi,
- poprawności sporządzania protokołów z ustalenia klas jakości tusz wieprzowych i okres ich przechowywania,
- prawidłowości obróbki półtuszy wieprzowych,
- czasu oceny uformowania i otluszczenia oraz ważenia tusz,
- prawidłowości określenia sumarycznego wskaźnika korygującego masę tuszy w %,
- dokumentacji wystawianej dostawcom żywca i porównanie z dokumentacją zakładową (zgodność w zakresie masy, klasy mięsności),
- ustalenie prezentacji tusz wieprzowych, stosowanej w zakładzie.

W ww. zakresie przeprowadzono 32 kontrole w 16 podmiotach. Potwierdzono prawidłowość klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP.

i) kontrole ex-post podmiotów otrzymujących płatności z Unii Europejskiej tj. z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG)

W III kwartale 2016 r. zrealizowano:

- 2 kontrole (planowa i krzyżowa)
- 2 kontrole planowe zakończono,
- 2 kontrole (planowa i krzyżowa) – w toku.

Zakres powyższych kontroli to mechanizm „*Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw*” za okres roku budżetowego 2013/2014.

W toku 3 kontroli stwierdzono uchybienia dotyczące braków dokumentów i błędów w dokumentach, które nie miały wpływu na przyznaną pomoc finansową.

Łącznie w III kwartale 2016 r. inspektorzy WIJHARS w Bydgoszczy przeprowadzili łącznie 450 czynności kontrolnych (bez ex-post).

III. Kontrola doraźna

W trybie doraźnym w III kwartale 2016 r. zrealizowano ogółem 16 kontroli, w tym:

A. na wniosek Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

- w związku z powiadomieniem od władz brytyjskich o nieprawidłowościach w zakresie znakowania sałaty lodowej – w toku kontroli w oznakowaniu 2 partii sałaty lodowej stwierdzono brak nazwy i adresu pakującego lub wysyłającego. Ustalono również, że kontrowany podmiot nie przekazał wojewódzkiemu inspektorowi JHARS wymaganych informacji o ilości owoców i/lub warzyw (w kg) objętych normami handlowymi, wprowadzonych do obrotu w poprzednim roku kalendarzowym, w określonym ustawowo terminie. Zastosowano 2 mandaty karne po 200,00 zł każdy i wystosowano do podmiotu *Zalecenia pokontrolne*.
- w związku z powiadomieniem Punktu Kontaktowego ds. oszust żywnościowych przez władze czeskie o nieprawidłowościach w zakresie znakowania ryb przy potwierdzonej zaniżonej zawartości mięsa ryby – badania laboratoryjne (innej partii przeznaczonej na rynek zagraniczny) potwierdziły ww. nieprawidłowość; W sprawie wydano 1 decyzję

o zmianie oznakowania partii i 1 decyzję o karze pieniężnej z tytułu zafalszowania wyrobu,

➤ **jakości handlowej komunikantów i hostii** – zrealizowano kontrolę w **1 podmiocie**, pobrano do badań laboratoryjnych:

- 1 próbkę przetworów zbożowych – komunikanty a’ 1000 szt. z partii produkcyjnej liczącej 40.000 szt.,
- 1 próbkę surowca tj. mąki pszennej typ 450 z partii magazynowej: 400 kg.

Badania laboratoryjne nie wykazały nieprawidłowości.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości w oznakowaniu wyrobu gotowego: Komunikanty a’ 1000 szt.:

- brak daty przydatności do spożycia,
- brak daty produkcji/wypieku,
- brak adresu producenta.
- na etykiecie ww. wyrobu zastosowano zapis „*Wytwórnia Komunikantów, Hostii i Oplatków z Atestem Władz Kościelnych*”. Ustalono, że producent nie posiada aktualnego przyrzeczenia, tym samym nie spełnia zasad wyznaczonych przez Kongregację ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów wyszczególnionych m.in. we „*Wskazaniach w sprawie materii Eucharystii*”.

W związku z powyższym w toku kontroli ustnie ogłoszono decyzję administracyjną na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 *ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2015 r., poz. 678 z późn. zm.) nakazując poddanie ww. partii komunikantów zmianie oznakowania. W konsekwencji dalszego postępowania administracyjnego wszczęto postępowanie celem wydania decyzji o karze pieniężnej za wprowadzanie do obrotu artykułu rolno-spożywczego o złej jakości handlowej w zakresie oznakowania. Ponadto za brak zgłoszenia działalności gospodarczej do WIJHRS, na podstawie art. 12 ww. ustawy zastosowano mandat karny w wysokości 200,00 zł.

➤ **w zakresie jakości handlowej mrożonek owocowych**, ze szczególnym uwzględnieniem ich surowców przeprowadzono kontrole doraźne w 3 podmiotach gospodarczych:

W toku czynności stwierdzono, że kontrolowane podmioty m.in.:

- posiadały pełną dokumentację dotyczącą kontroli jakości na każdym etapie przyjęcia surowców i dalszej produkcji,
- zapewniają warunki składowania i transportu surowca, wyrobów tak by były zgodne z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu *w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie składowania i transportu głęboko mrożonych artykułów rolno-spożywczych* oraz zgodne z wymaganiami określonymi przez producenta na opakowaniach,
- zapewniają właściwą jakość surowców i wyrobów gotowych na każdym etapie procesu technologicznego.

Nie wniesiono uwag do oznakowania 1 wyrobu gotowego WIŚNIE BEZ PESTEK a’ 450 g.

➤ **w zakresie w zakresie nadzoru pracy rzeczoznawców do pobierania próbek ziarna zbóż i jego przetworów** do kontroli doraźnych wytypowano 4 podmioty gospodarcze, ostatecznie **czynności kontrolne przeprowadzono w 3 podmiotach** (zawieszenie działalności). Potwierdzono, że zatrudnieni rzeczoznawcy zadania w zakresie pobierania próbek zbóż wykonują zgodnie z obowiązującymi przepisami;

W 1 podmiocie w obecności inspektorów WIJHARS rzeczoznawca pobrał próbkę ziarna pszenicy konsumpcyjnej w celu przeprowadzenia badań laboratoryjnych w Centralnym Laboratorium Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Poznaniu pod kątem

oznaczenia wilgotności, gęstości, zanieczyszczeń ogółem, zawartości glutenu, białka oraz oznaczenia liczby opadania na zgodność z wynikami zakładowej analizy jakościowej.

W związku z rozbieżnościami pomiędzy wynikami badań zrealizowanymi bezpośrednio przy skupie pszenicy (Laboratorium Zakładowe przedsiębiorcy) a wynikami badań wykonanych w Centralnym Laboratorium GIJHARS w Poznaniu informacje te przekazano do wykorzystania skupującemu i producentowi pszenicy.

- **w zakresie jakości handlowej przetworów mlecznych**, ze szczególnym uwzględnieniem jakości handlowej serków topionych w związku z powiadomieniem w ramach systemu AAC (Administrative and Cooperation System) – władze czeskie stwierdziły zaniżoną zawartość tłuszczu w kremowym serku topionym, w toku kontroli pobrano do badań laboratoryjnych 3 próbki serków topionych przeznaczonych na rynek czeski i słowacki. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

B. na wniosek Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

- w zakresie jakości handlowej masła w związku z informacjami z Inspekcji Handlowej – nie stwierdzono nieprawidłowości;
- w zakresie znakowania napojów bezalkoholowych w związku wszczętym postępowaniem administracyjnym (kontynuacja kontroli planowej z II kwartału),
- w zakresie jakości handlowej przetworów mlecznych w związku wszczętym postępowaniem administracyjnym,
- w zakresie jakości handlowej przetworów warzywnych w związku wszczętym postępowaniem administracyjnym,
- w zakresie oznakowania pieczywa w związku ze skargą konsumenta otrzymaną za pośrednictwem Federacji Konsumentów, u kontrolowanego producenta pieczywa nie potwierdzono zasadności skargi;
- w zakresie jakości handlowej wyrobów garmażeryjnych, pieczywa, stosownych surowców w związku ze skargą konsumenta – stwierdzono nieprawidłowe oznakowanie 3 partii pieczywa i 1 partii zapiekanki, wszczęto 4 postępowania administracyjne zakończone wydaniem 4 ustnych decyzji nakazujących zmianę oznakowania; zastosowano 2 mandaty karne za:
 - brak zgłoszenia działalności w kwocie 100,00 zł,
 - niewłaściwy stan sanitarny w hali produkcyjnej – 500,00 zł; w sprawie wszczęte będzie postępowanie administracyjne celem wydania kary pieniężnej.